

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARA AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

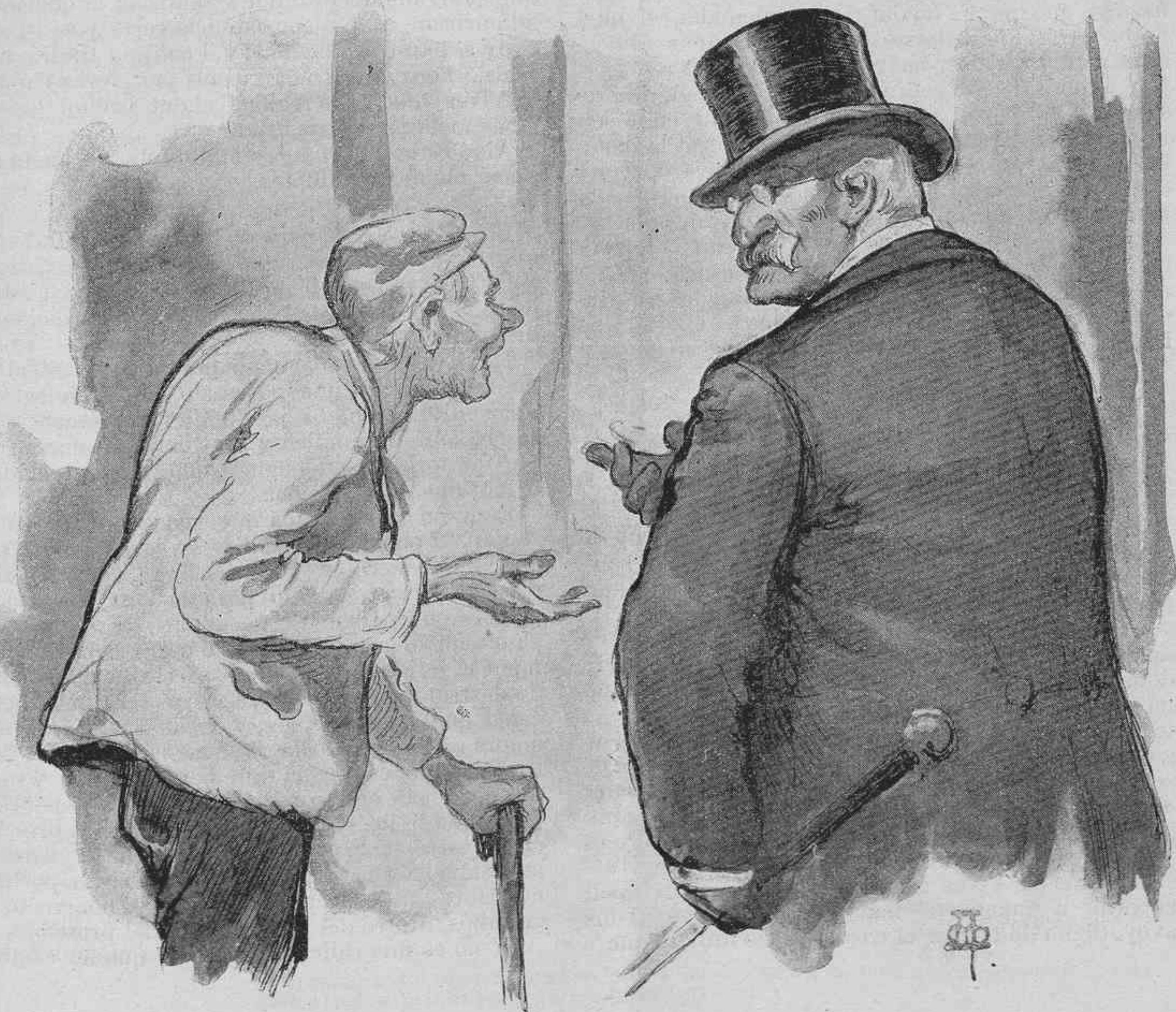
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

A PROPÓSIT DE LA MALALTA D' ESPARRAGUERA (per APELES MESTRES)

—Aneu à Lourdes, à veure si us cureu d' aquest gep y no haureu de demanar caritat.
—Guapo... Vagíhi vosté à veure si 's cura de las sevases rendas, y ningú li demanará un quarto.

À NOSTRES LECTORS

Desde l' present número comensa á imprimirse LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, en l' estampa de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, qu' hem montat expressament al carrer del Olm, núm. 8, sense reparar en esforços, ni sacrificis.—Lo qu' era mesos enrera un propòsit, es ja avuy una realitat. Comensém, donchs, per oferir el nou establiment tipogràfic, á nostres estimats lectors. Allá hi trobarán no una instalació luxosa; pero sí tot lo necessari pel servey de la casa López y per las exigencias dels periódichs, a la altura dels últims adelants.

Máquinas de una justesa y precisió admirables, degudas á la casa alemana *Vereinigte Maschinenfabrik Augsburg und Maschinenbau-Gesellschaft Nürnberg A. G.*, establecida á Augsburg, las quals las ha construidas expressament; motors elèctrichs de la acreditada casa barcelonina *Vivó, Torras y C.ª*, que reben la forsa de la *Compañía barcelonesa de electricidad*, y s' enllassan ab aquellas per medi de ben acabadas corretjas transmisoras degudas á la manufatura de *R. Sabata*.

Una varietat complerta de tipos adquirits en las més reputadas fundicions nacionals y extranjeras;

Y un personal intelligent y amich de cumplir bé.

No hem de dir si procurarem que 'ls nostres lectors conequin prompte las ventatjas de la imprenta propia de que desde avuy disposém.

Y ara avants de acabar doném un públich testimoni de agrahiment á tots quants ens han secundat ab zel y inteligencia; al representant *J. C. Pundsack* qui després de facilitarnos molts materials, ha tingut una part personal molt directa en el bon èxit de la instalació y al intelligent montador Sr. *Hans Winterstein*, que 'ns ha enviat la casa alemana, el qual no ha parat fins á deixarnos las máquinas funcionant ab la precisió y suavitat de verdaders rellotjes.

Y á quí l' devém sobre tot, es al distingit impressor D. Lluís Tasso, per havernos acullit en el seu important establiment, mentres ha durat la instalació de la nostra imprenta. Allí hem trobat totes las facilitats y totas las atencions, y al anárno's hem escoltat de sos llabis oferiments tan nobles y desinteressats, que més propis que de un company de industria, ho semblan de un vell amich, casi de un germà. Consta que si á tot arreu haguessem tingut tan bon tracte, potser no 'ns hauria vingut may l' idea de montar imprenta propia.

CRÓNICA

EUDA D' URIACH

May ab més rahó que ab motiu del estreno de aquesta òpera s' haurá pogut repetir alló tan sàpigut del poeta castellà: «*Las cosas son del color—del cristal con que se miran.*»

Desde 'ls catalanistas que van anar al teatro á aplaudir desaforadament, com si 'ls hi haguessin donat corda (lo que fan sempre que s' estrena alguna cosa de un dels séus, demostrant emperò que no tenen corda sino per un dia: l' del estreno), fins alguns músichs, els del ofici, que no poden menos de respirar per las feridas que 'ls infereix tot sovint en Vives ab sas brutals franquesas, hi ha tota una gamma de opiniós que arriba desde l' vermell més viu, al negre més obscur.

Pels uns en Vives ha fet una obra mestra, molt superior á quantas s' han escrit á Espanya fins avuy, digna de figurar al costat de las millors que s'

produheixen al extranger. Pels altres, en Vives s' ha tallat.

Aquells suposan que *Euda d' Uriach* es com una sublimació del art de la terra, de la música popular de Catalunya; els altres s' entretenen rebuscant en la partitura reminicencias y plagis de otras autors que no tenen res de catalans: com Beethoven y Wagner; com Grieg y Bizet, com Boito y fins el castellá Bretón, tan especialment aburrit pel mestre Vives.

Davant de una diversitat tan radicalment contraposada de opiniós y apassionaments, vagin vos téss á treure'n l' aygua clara.

* * *

Per la meva part—descartada la ruidosa manifestació catalanista de la nit del estreno—vinch observant en las sucesivas representacions, que l' òpera planeja, sense lograr remontarse. El públich desapassionat voldrà que li agradés; pero no s' acaba d' entussiasmar. Admira'l trall exquisit del compositor, el sabor català de alguns fragments, la labor orquestal magistralment fosa; pero l' conjunt se li fa pesat, monòtono, sense que ni una sola vegada percibeixi aquellas vibracions que conmouhen y que constitueixen en l' art líric-dramàtic el secret dels èxits grans y perdurables. Y 'ls espectadors se 'n van al llit, no ab la excitació nerviosa que produheixen las sensacions intensas, sino ben disposats á dormir tranquilament, sense recordarse més de l' *Euda*, ni de 'n *Roger*, ni de 'n *Pere l' ermità*, ni de las Creuhadas.

Tal volta contribueixin en bona part á debilitar l' efecte del espectacle las deficiencias de la representació. Naturalment que si l' orquesta sigués més nutrida y més numerosos els coros, y l' aparato més sugestiu, y la direcció escénica més cuidada; y que si alguns dels cantants sentissin lo que cantan, adquirirían major consistencia certs passatges que avuy s' han d' endavinar y l' conjunt tindrà major reals... Pero ¿bastaria això sols per elevar l' obra de 'n Vives fins á las regíons ahont brillan las creacions mestras del art líric?

Això es lo que comensém á duptar. Y aném á explicar els nostres duptes.

* * *

El mestre Vives, pera realisar un trall d' empenyo com el que acariciava feya temps, tingué el poch tacte d' escullir un llibre, que tal com está desarrollat se acomoda ben poch á las condicions del drama líric modern.

En la llegenda imaginada per en Guimerá, ab més luxo de fantasia, que possessió del verdader sentiment dramàtic, hi predomina l' element pintoresch, sobre l' anímich y passional. ¡Y encare si la part pintoresca, respongués sempre á las ineludibles exigencies de la escena!...

Pero no. Els quadros que successivament se presentan, á penas tenen enllás, y sense enllás no hi ha interès possible. Ademés, algun, com el primer del acte primer, que no peca de curt, gira casi tot ell sobre un personatge secundari, un segón tenor; algun altre, com el tercer, ofereix com á coronament la fatiga dels creuhats, efecte depriment capás de destruir el que haguessen pogut causar las escenas que l' precedeixen; y desde l' punt, en que 'ls amors d' Euda y Roger, 'ls quals á penas han fet altre cosa que cantar un duo ben comensat y mal finit, s' anegan en el riu de la creuhada, se pot donar per finida la llegenda quan tot just havia principiat ab tal estrépit; y 's pot donar per finida sense que la creuhada que l' absorbeix se realsi tampoch, per no cabre un espectacle que 'ns l' imaginém tan grandios, dintre del march estret del prosceni.

¡Y no es fins ridícul que Roger que no es un hé-

roe del altre mon siga transportat á morir en lo temple del Sant Sepulcre, á penas presa Jerusalém, y que allí vaja á trobarlo, en aquells moments de febre y entussiasme, en Pere l' ermitá, com si tota la creuhada s' hagués fet pera benehir á Roger y Euda, en aquella forma teatral?

Naturalment, que si en Vives sentís verdaderament el drama lírich no s' hauria enamorat de l' obra fantàstica, deslligada y inconsistent de 'n Guimerà, perque aixís com no constituheixen un drama una successió d' efectes plàstichs, vestits de versos tan ben fets, robustos y florits de imatges com vulguin, tampoch pot constituir un drama lírich una serie de quadros sense enllás y desprovistos de forsa psicològica, per més que ofereixin tochs y rasgos reveladors del talent de un compositor.

* *

El mestre Vives, tant con més se familiarisi ab el teatro, més anirà coneixent las sévas tasqueras perillosas en las que tants y tants acaban per estrellar-se.

Jutji y compari: ha escrit *Euda d' Uriach*, aplicantri tota l' ànima, y *Euda d' Uriach* s' arrastra, no s' aixeca, á pesar dels bons desitjos del públich que voldría véurela molt alta.

Va escriure temps enrera *D. Lucas del Cigarral*, sense esfors, com qui juga, y *D. Lucas del Cigarral*, tingué un èxit franch, immens y viurá sempre.

Y es que mentres *Euda d' Uriach* es un mal drama fill de la imaginació caldejada de un poeta, sols amich dels efectes externs, *D. Lucas del Cigarral* es una comèdia deliciosa, equilibrada, pintura perfecta de un tipo y de tota una època.

Y es també qu' en el teatro, el gran *quid* no está en *buscar*, sino en *trobar*.

De manera qu' en Vives podrà estimar tant com vulga la séva *Euda d' Uriach* per lo que li costa; el públich preferirà sempre *Don Lucas* per las fruïcions que li proporciona, sense pararse á medir si l' part ha sigut ó no dolorós, ja que en art, es preferible á tot, la frescor, la expontaneitat, la sort de *haver trobat*.

P. DEL O

DEMANDA SINGULAR

Despaig del jutje Claret, especialista en la resolució de plets difícils y qüestions extraordinàries.

El jutje, després de callarse las ulleras y dirigintse al demandant, a qui l' agutzil acaba d' introduhir:

—¿Sou vos el qui ab tan empenyo soliciteu parlar-me?

—Jo mateix: l' assumpto es urgentíssim y no té espera.

—Comenseu, donchs. En primer lloch ¿cóm vos dihéu?

—Morse, ciutadá nort-americá.

—¿Professió?

—Era físich.

—¿Y ara no 'n son?

—No, senyor; ara no soch res. Fa vintivuit ó trenta anys que soch mort.

Al sentir una declaració tan extranya, el jutje 's cala las ulleras una mica més bé y allarga l' cap ab la curiositat que pot imaginarse.

—¿Sou mort dihéu?

—Aquí porto l' óbit, si ho poseu en dupte.

—No, jo no dupto de res. Basta ab que vos ho assegureu. Pero, si realment sou difunt, ¿cóm s' explica la vostra presència aquí?

—Es que hi ha coses que arriban á sublevar als morts y 'ls obligan á sortir de la tomba.—

El jutje Claret mou el cap en senyal d' assentiment.

—Teniu rahó. Continueu.

—Jo, senyor, soch l' inventor del telégrafo elèctrich, aquest procediment maravellós que serveix pera transmetre l' pensament humà á las més llargues distàncias.

—Home, celebro moltíssim. ¡Quí s' havia de pensar...! ¿En qué puch servirvos?

—Ara ho sabreu. Al inventar el meu aparato, que

¡POBRA PUBILLA! (per M. MOLINÉ).

Veyentse sense administrador ni esperansas de tenirne, no li ha quedat altre recurs, pera guanyar la vida, que posarse á vendre castanyas.

com podeu suposar no va ser cosa de bufar y fer ampollas...

—No; ja sé qu' es cosa de rodar y fer tich... tich... tiquitich... tich... tiquitich...

—Vull dir que va costarme molts mals-de-cap y moltas suadas. Pero 'l meu ideal era noble y gran, y tot ho donava per ben empleat, en la confiança de que 'l mon sabría fer bon us del méu descubriment.

—¿Y no ha sigut així?

—No. D' algunes nacions no 'n tineh gayres motius de queixa, pero d' altras, Espanya especialment, n' estich disgustadíssim.

—¿Qué us ha fet la pobra Espanya?

—Jo pensava: Gracias al meu invent, els aconteixements culminants, las novedats d' excepcional interès se sabrán per tot arreu ab la velocitat del llamp. Las ordres serán rápidament comunicadas,

las grans necessitats podrán ser remediades immediatament, s' evitarán las sorpresas dolorosas y l' humanitat vindrá á constituir una familia, quals individuos, per dispersos qu' estiguin, viurán en comunicació constant y directa. Mes breu: vaig inventar el telégrafo eléctrich pera posarlo al servey de la civilisació y del progrés.

—Y deyau qu' Espanya...

—Aquest es el motiu de la meva visita. Espanya, com els fills pròdichs, que no saben lo que costa 'l reunir un capital, malgasta tontament el fruyt de la meva inventiva, empleant el telégrafo de la manera més tonta y irritant que pogueu imaginarvos. Llegiu la secció teleigráfica de qualsevol diari, y veureu de quinas materias s' ocupa. Detalladíssimas revistas de toros, donant compte de totes las corridas que ahir van donarse en las principals capitals; relacions de crims, puntualisant el número de punyaladas y 'ls centímetres que medeixen las feridas; professóns que avuy han tingut lloch, ab nota exacta y minuciosa de las músicas que hi han anat y 'ls ciris que s' hi han encés... Tonterías, tonterías, res més que tonterías. ¿Creyeu qu' es pera emplearlo en aquestas insignificancias que jo vaig inventar el telégrafo?

—Convinch en que no; pero, ab totes aquestas lamentacions, ¿ahont aneu á parar?

—A demanar justicia de la profanació de que es víctima la telegrafía elèctrica.

—¿Qué voldríau vos? Formuleu concretament la demanda.

—Vull que 'l telégrafo serveixi únicament pera lo que ha sigut inventat y que 's privi en absolut á la prempsa d' emplearlo en ximplerías que no valen la pena, no ja de telegrafiarse, sino ni d' enviarlas pel correu.

—Está bé. ¿Aquest es el vostre desitj? Ara sentieu la meva resolució.—

El jutje Claret adopta l' ayre magestuós de las grans solemnitats y mirant fixament al nort-americà, pronuncia aquestas paraules:

—Considerant que á Espanya únicament hi ha corridas de toros, crims y professóns;

Considerant que fora d' aixó may passa res de particular;

Fallo: que dech desestimar com desestimo la vostra demanda, tota vegada que si no 's poguessin comunicar tonterías, la secció teleigráfica dels nostres diaris la major part dels días apareixeria en blanch.

A. MARCH

AMOROSA

Extén son vol l' alegre papallona,
y va de flor, en flor,
cercant la que pot darli d' entre totes
lo néctar delitos.
Un cop l' ha trobat ja, sobre ella 's llença,
y para lo seu vol,
y xucla, hasta apurar l' última gota
del dols perfum Amor.

Com la papilloneta, mon cor vola
entorn teu, qu' ets la flor.
Mes... ¡ay! qu' encar que vegi que de totes
tú ets la que mes vull jo,
no puch sobre 'l teu cor abalansarme,
no puch parar mon vol,
ni puch gosar l' amor que jo voldría,
perque... tú no tens cor.

FAUST CASALS BOVÉ

—Preparemnos, que s' acostan
els días de fer patí
y de deixá en todas partes
memoria amarga de mí.

EL MÚSICH

Un Músich arriba ab el violí sota l' aixella á las portas del Cel. Truca, surt á obrirlo Sant Pere y ell li demana per entrar.

«Impossible, impossible,—respón el Porter celestial;—ets *musich* y aixó basta.

—Y ¿quín mal hi ha en ser músich?

—¡No pas poch! es un ofici qu' está proscrit de la Glòria. ¿No has tocat per ventura en mil saraus y envelats?

—També he tocat en mil iglesias.

—Pero no hi anavás per sentir l' ofici ¡truhán! sino per la paga.

—Per la paga traballa tothom ja que tothom té de menjar per viure; pero deixant aixó de banda es lo cert que rara era la festa que no assistía á un ofici.

—Pero arribavas sempre á última hora; aproveitavas el moment de la prédica pera surtir ab els teus á fora á contar qüentos; fugías tan bon punt havías donada la darrera nota... en fí, no pot ser; tinch ordre de que no entri al cel cap *musich* y aquí al Cel solen cumplirse totas las ordenes.»

Pero 'l Músich no 's doná per vensut; insistí, protestá y perfidiejá tant y tant que finalment Sant Pere, bonifaci de sí y no tan curt d' ingení com sembla, desitjós de desentendre's d' aquell importú, va dirli:

«Bé, mira: entra si vols y 'n parlaré á Nostre Senyor, pero haurás d' esperarte una bella estona porque están predicant á dintre...»

Apenas sentí 'l músich parlar de prédica 's posá de nou el violí sota l' aixella y s' allunyá murmurant:

«Ja tornaré d' aquí á una estona.»

Y el bon Sant Pere li tirá la porta per la esquena.

APELES MESTRES

DIBUIX DE APELES MESTRES

NOSTRA IMPREMPITA

Perque som tan aplicats
y per nostras bonas prendas
han regalat una *Estampa*
á LA CAMPANA y LA ESQUELLA.

Are si que podrém dir
ben alt que som gent de *lletres*
y tindrém *lletra menuda*
per dí 'l que 'ns vingui á la llengua

Se 'ns podrán pujá als *bigotis*
en una *forma grossera*,
pró com som uns *bons caràcters*
en *caixa* entrarán depressa
y ab la major *correcció*
hi podrém posar esmena.

Ajustant be 'ls nostres actes
sabrém de manera certa
com ens hauréni de *compondre*
si algú el cap ens *empastella*.

Podrém fe'ns tips de *filet*
y sobre certs *punts* fent gresca
nirém pels *espays* que mostra
l' *ingeni* posat en *prempsa*.

Pero lo que 'ns plaurá més
malgrat la nostra modestia
será sentí á las lectoras:

—Quíns bons *tipos* á LA ESQUELLA!

JEPH DE JESPUS

¿EN QUÉ PENSA 'L MUNICIPI?

—Cóm están instaladas las escolas públicas?—va dirme 'l foraster, que desitjava coneixer la vida de la ciutat baix tots els seus aspectes.

Vaig girar dissimuladament la cara, porque no veies que 'm tornava vermill; pero apremiat per la seva insistencia, no 'm va quedar més remey que accompanyarlo á l' escola municipal més pròxima.

—Vel' hi aquí. Aquí té una escola de las varias que sosté 'l nostre Excelentíssim Ajuntament.

El foraster va dirigirme una eloquènt mirada de sorpresa.

—¿Totas son així?—va dirme.

—Si fa ó no fa... N' hi ha algunas, per xó, qu' encare están una mica mes malament.

En sos passeigs per la ciutat el foraster havia vist molts magatzems de panyos, cretonas y flassadas, y havia quedat encantat de l' amplitud, bona llum y perfecte ventilació dels locals.

Y al anar á visitar las escolas, magatzems de criaturas, la preciosa primera materia de la societat, se trobava ab que 'ls nens estavan mil vegadas més mal allotjats que las pessas de madapolam y 'ls fardos de bayeta.

Era un espectacle, davant del qual un no sabia si indignarse ó entristirse.

Sostres baixos, que pesavan sobre l' ambient que 'ls pobres nens havían de respirar, com la llosa de pedra pesa sobre l' buyt tenebrós del sepulcre...

Enrajolats plens de sots, adornats d' alts y baixos, humits, gastats pel us...

Finestras esquifidas, portas estretas, escalas foscas... Tot reduhit, tot mesquí, tot marcat ab el sello de la miseria y l' abandono...

Admirat, creyentse tal vegada juguet d' una broma de género discutible, el foraster va tornarme á preguntar:

—Pero... ¿aixó es una escola ó una presó?

—Una escola, en la que potser s' hi apren de tot, menos higiene práctica.

—Donchs ¿en qué pensa 'l municipi?

—¿En qué? Vingui ab mí.

Vaig portarlo al Parch, cap á la part de darrera, no lluny de la porta que dona pas als quartels.

—Veji aquí si se 'n fa de feyna...

Y no poca. El foraster estava entussiasmat.

Un exèrcit de paletes y manobras traballava desesperadament, convertint aquell recó del Parch en un arsenal.

Semblava qu' estessin edificant un poble. Un xallet, á continuació un altre, després un altre... Un verdader carrer de casetas, pintorescas, coquetonas, elegants...

En la construcció no s' hi havia escatimat res. Parets gruixudas, bons mahóns, melis de primera... Y per tot arreu llum, ventilació, espay...

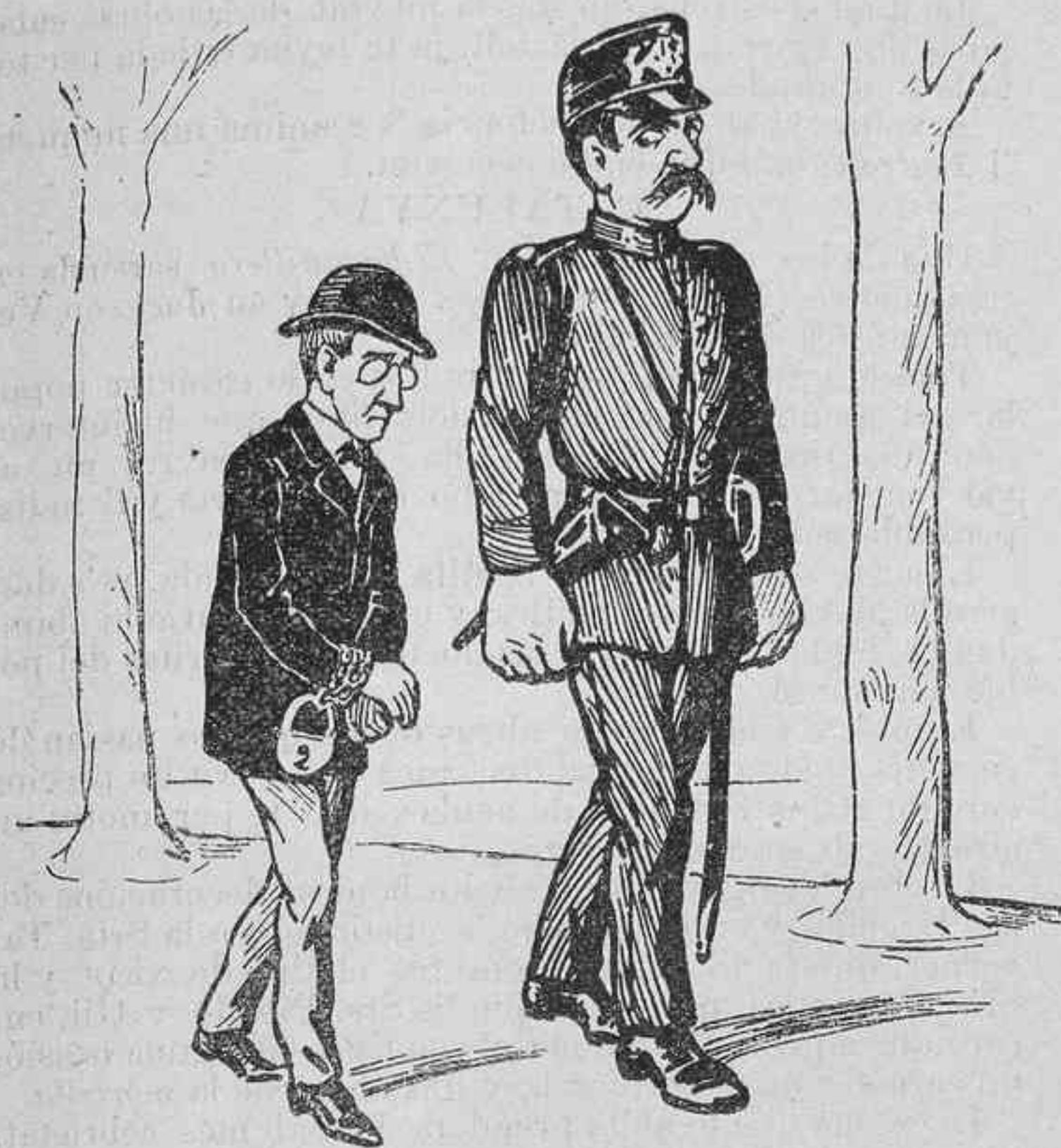
ÉXITS TEATRALS—ELDORADO

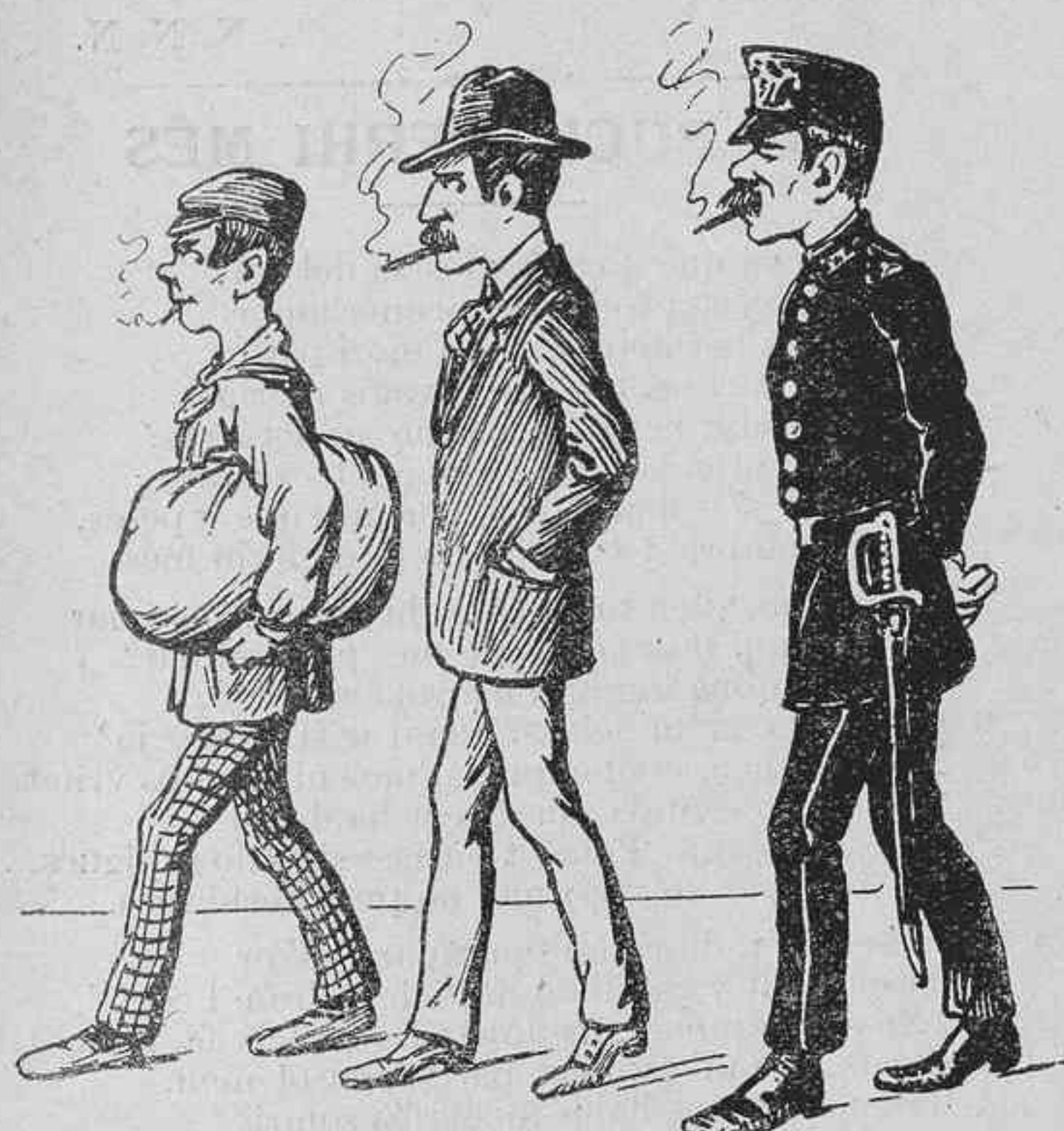
EL BARQUILLERO

Sarsuela en un acte, de López Silva y Jackson Veyan, música del Mtre. Chapí

CÓM SE PORTA ALS PRESOS

¿El pres es un periodista?
Fermat, com un anarquista.

¿Es un lladre ó timador?
¡Cuidado! Com un senyor.

—Per fí! —va dirme 'l foraster, com trayentse un pes de sobre.—Perque suposo que aquestas construccions estarán destinadas á escolas municipals.
—No, senyor. Están destinadas á allotjar fieras...
—Pero ¿en qué pensa l' Ajuntament?
—En aixó y altras cosas pel istil. En lo que no pensa es ab els pobres alumnos de las escolas pùblicas.

MATÍAS BONAFÉ

ÍNTIMA

A un amich intim.

Que la volguéssis de sério
no li sabía pas greu;
mes com no us vareu entendre,
tot va passar com si rés
y al fí vareu separarvos
sense sapiguer per qué:
tu, per xó, estimántla sempre
y ella acceptancho igualment.
Ja fa un any y mitj que dura
aquest mágich joch de nens,
pero, en el fondo, las cosas
continúan lo mateix:
Tu, per las sévas amigas,
sabs qu' ella encare 't vol bé;
y ella sab, pels qu' ab tu parlan,
que viu en ton pensament.
Seguint d' aquesta manera
potser no us vejéu may més.
Ella á un altre, 'l millor dia,
s' unirá, com tú també;
pró, per més qu' ab cor y ab ànima,
cumpliu els sagrats deberes,
ella dihent:—Vaig sé una tonta—
y tu dihent:—Vaig sé un beneyt—
en las horas solitarias
encare us estimareu...
Fins que, tu als ulls de ta espesa
y 'l marit d' ella á n' els seus,
vida y amor vejéu neixer
que us arrençaran d' arrel
las sentimentals follías
y els bells somnis d' altre temps.

MAYET

LLIBRES

HISTORIA DE GIL BLAS DE SANTILLANA. Obra escrita en francés por *Lesage*, traducida al castellano por el *Padre Isla*.—La casa editorial de Montaner y Simón acaba de publicar el segón y últim volúm de aquesta hermosa novela, que may enveillirà; per ser una pintura de la nostra Espanya en temps de la casa de Austria, qual esperit sembla encare dominar en els presents días. L' obra està espléndidament editada com totas las que forman la *Biblioteca* destinada als suscriptors de *La Ilustracion Artística*. Està adornada ab hermosos dibuixos del artista francés Mr. Leloir.

ALTRES LLIBRES REBUTS.

La Luz, el Sonido y la Música, por *Enrique Sánchez Torres* (Antonio).—Mes que un estudi-científich com sembla indicar el titul, es aquesta producció una verdadera caboria de carácter teològich.

* * * *Ditxós Tenorio!*—Juguet cómich en un acte y en vers original de *Ramón Muntané*.

* * * *La Pregonera*.—Passatemp cómich en un acte y en prosa de *Pere Martí y Peydro*, representat per primera vegada 'l 21 de Maig de 1890.

* * * *El Barquillero*.—Zarzuela en un acto y tres cuadros, en prosa y verso, original de *José López Silva y José Jackson Veyán*, música de *Ruperto Chapí*.—Estrenada en el Teatro Eldorado (Madrid) en 21 de juliol del corrent any.

RATA SABIA

Á CAR-ME COSTA

«Cualquiera tiempo pasado fué mejor—
mes lo fer caís de una dona es lo pitjor.

J. Manrique y J. Staramsa.

L' any passat pel teu vehinat
feyas corre la veu, Carme
que á dintre d' algun convent
havías pensat tancarte.

Jo no sé si era perqué
cap casador no trobavas
ó perqué 'ls teus sentiments
religiosos se tornavan.

L'altra tarda, passejant
te vaig veure per la Rambla
vestida molt á lo *Smart*
ensenyan tres dits de cama
y ab un vestit transparent
escotat de totas bandas
que 't feya ensenyá unas coses
molt impropias d' ensenyarlas.

Al veure't aixís, de sopte,
anava á agafá una *báscola*
pro 'm vaig aguantar, per no
donar feyna á cap farmacia,
y recordant que tu avans,
de ferte monja parlavas,
vaig dirme entre mí:—Deu esser
del convent de la *ensenyança*.

J. STARAMSA

PRINCIPAL

El segon concert Casals Bauer, tingué un éxit semblant al primer, arribant el públic en massa, qu' era per cert molt numerós, al últim grau del entussiasme.

No's podían despedir millor els notables concertistas, á quins desitjém tota la fortuna que 's mereixen en sa ràpida *tournée* per Espanya y l' extranger.

¡Ditxosos els que podrán saborejar las delicias del seu art sense rival!

Diumenge el mestre Crickboom doná 'l primer concert de la *Societat filarmónica*, El teatro plé, y 'l resultat de l' audició un verdader triunfo, tant pel director com per la seva ben organisada orquesta,

L' Arlesiana de 'n Bizet, conjunt de petitas pessas de una inspiració extraordinaria, se pot ben assegurar que may s' havia sentit á Barcelona, executada tan á la perfecció.

Completaren el programa la sinfonía del *Egmont*, de Beethoven, el passatje *Rumors de la selva*, del *Siegfried* de Wagner y la gran sinfonía de *Tannhauser* del mateix autor, que tingueren també una execució intatxable.

Dissapte inaugurarásas funcions una companyía de sarsuela catalana, baix la direcció del mestre Pérez Cabrero.

Segons notícies, conta l' empresa ab un gran número d' obras novas.

LICEO

Ja 'ls grans cartells montan la guardia de un y altre costat dels pórtichs.

Lo qual vol dir que ja s' ha obert l' abono.

Avis als filarmónichs y demés parroquians del Gran Teatro.

ROMEA

Res de nou, puig en rigor no ho es el plagi de 'n Ferrer y Codina: *No's pot dir*, del qual ens ocuparem oportunament al ser estrenat en un altre teatro.

Com siga que 'l plagiari, inseguint una costum invertida, no's pren la molestia de citar la procedencia de l' obra, aquesta, en rigor, hauria de titularse. *No's pot fer*. O millor encare: *No pot anar ni ab rodas*.

NOVETATS

La nostra opinió respecte al estreno de l' ópera *Euda d' Uriach*, de 'n Vives, queda consignada extensament, en la secció de *Crónica* del present número.

Y ab l' obra de 'n Vives ha tingut fí la temporada lírica de aquest teatro, á càrrec desde ara endavant, de la

companyía dramática dirigida per l' aplaudit primer actor Sr. Borrás.

La qual si estrena tan sols la meytat de las obras catalanas que figuran en el cartell, ja te feyna tallada per tota la temporada.

A veure, si ab la competencia 's reanima una miqueta 'l Teatro catalá que bé ho necessita.

CATALUNYA

Una de las que cauen bé: *El barquillero*, sarsuela en tres quadros, lletra de 'n López Silva y en Jackson Veyán; música de 'n Chapí.

Tota la gracia de l' obret radica en lo carácter popular del assumpto y de alguns dels tipos que hi intervenen: una prendera y la séva filla, uns drapayres, un xaval venedor de neulas; un cabó de caballería y l' indispensable xulo de la piga.

L' acció sense ser nova resulta entretinguda, y 's desarrolla ab claretat y senzillés; y en el llenguatje hi abundan els tochs graciosos y las locucions favoritas del poble baix de Madrid.

El mestre Chapí, entre otras pessas que no passan de corrents y algun tant adotzenadas, ha escrit un preciosí coro de xicots venedors de neulas, que té per motiu un aire de vals sumament ayrós.

L' obra ha sigut posada ab dos bonicas decoracions del Sr. Urgellés y en l' execució 's distingeixen la Sra. Taberner, que fa ab gran desembrás el tipo de xicot y la Sra. Sacanellas, no menos que 'ls Srs. Pinedo y Gil, encare que aquest últim dona al seu tipo, en alguna ocasió, un carácter massa grotesch, y fins abusa de la *morcilla*.

L' escena que té ab la prendera feta ab més sobrietat, estém segurs que produhiría un efecte delicios.

De totes maneras, l' obra ha sigut molt ben rebuda, y res tindrà d' extrany que alcansi un bon número de representacions.

N. N. N.

NO PUCH FERHI MÉS

Es en vá que 't casis, Roseta del cor,
té arrels massa fondas el primer amor:
ni tú pots permetre que 'm mori patint
ni jo, al darte pena, que 't vagis morint.
¿No es vritat hermosa que no 'm deixarás?
Jura'ho, prenda meva, que no 't casarás.

¡Ah! si 't maridavas, per més que 't pesés,
jo sempre 't voldría, no puch ferhi más.

Com no, si en tos brassos hi aprés d' estimar
y ets tu qui mas ansias no més pots calmar?
¿Sent tu dona ingrata, ma sola ambició,
no pensas, si 'm deixas, quánt trist quedo jo?
No 't diuhen, contempla'ls, mos ulls qu' es vritat
ma queixa sentida, que 'l cor ha dictat?

¡Te 'n rius! Potsé 't burlas; si jo ho sapigués...
mes per xó t' estimo, no puch ferhi más.

Acósta't, descansa ton caparró d' or
en mon pit y escolta quin tich-tach fá 'l cor.
¿No sents quins salts dóna? Lo mateix fa 'l téu
digam que m' estimas, parla, consol méu.
Tremola en tos llabis misteriós somris
y en mi los ulls clavas ¿qué 'm vols dir aixís?

¿Que no pots desferte'n de lo qu' has promés
y per mes que 'm vulguis, no pots ferhi más?

¡Oh! tréume de duptes, si no 'm vols matar.
¿Desitjas casarte?—Donchs sí, 'm vull casar

—Aixís m' aborreixes.—No t' am' de tot cor.

—No arribo á comprender ton extrany amor.

Jo sols ab tu penso, fes igual tu ab mi
que 'l amor de veras no 's pot repartí.

—T' estimo, no ho duptis, be prou ho has com
mes jo vull casarme, no puch ferhi más, [prés,

—Adéu, donchs, per sempre, ja tot vá á acabar
—Escóltam, tal volta jo no 'm sé esplicar;

no pensis que 't robi ta ditxa ningú

que si vull casarme, vull casarme ab tú.—

Tan dolsas paraulas, un cop pronunciá,

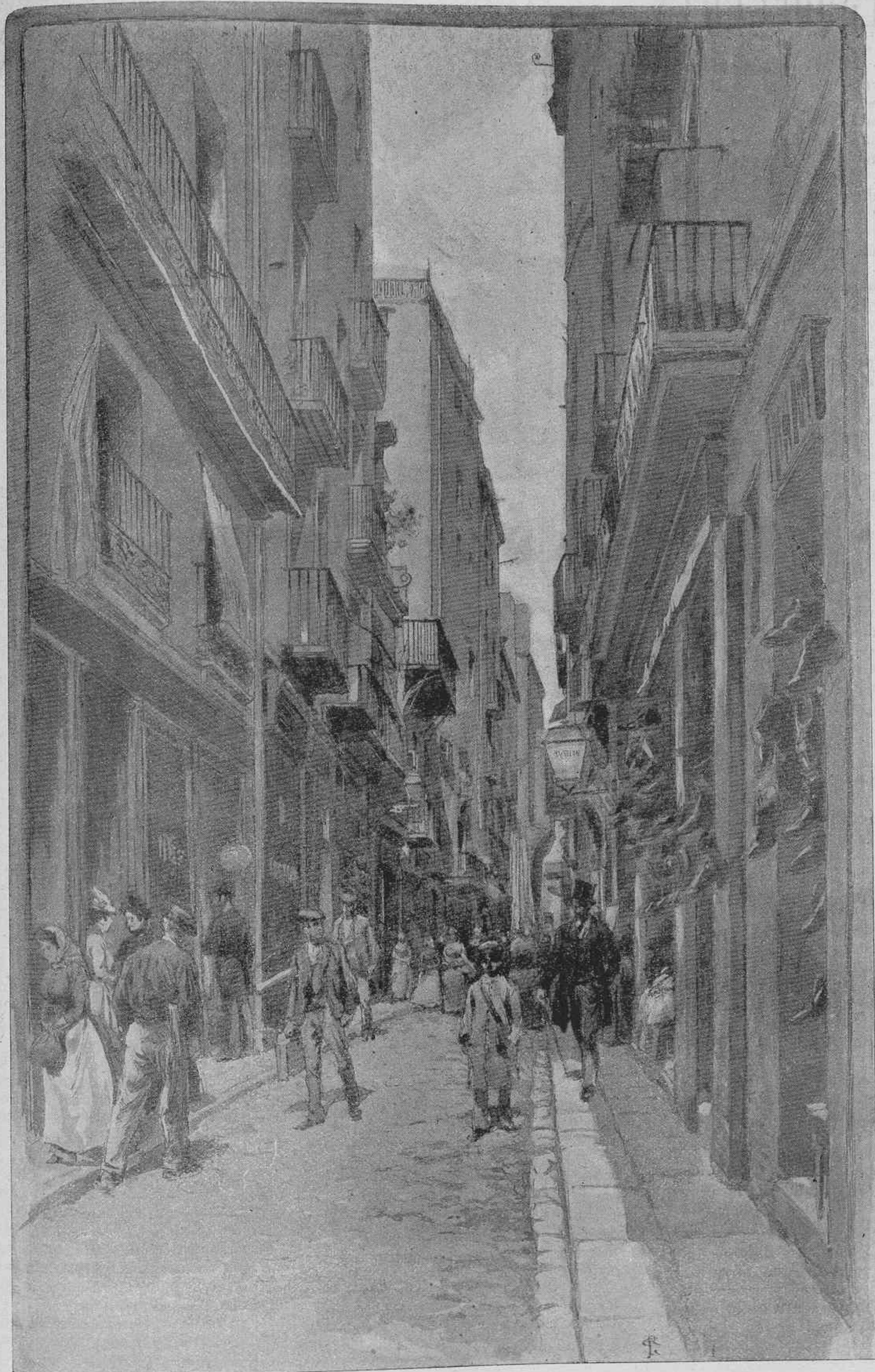
d' amor sobreresa, sobre mi 's llensá...

y endolsint mos llabis ab xardorós bes,

—T' estimo—exclamava—no puch ferhi más.

AMADEU DORIA

BARCELONA ANTIGA (Per JOSEPH LL. PELLICER)

LA TAPINERÍA

ESQUELLOTS

Ab la cayguda de 'n Silvela, als regidors de Barcelona, qu' estavan en capella, se 'ls figura que 'ls han tret de sobre un enorme pés.

Perque aixís, com per alló del equilibri estable, podían deixarlos més ó menos temps á la menjadora, també podía succehir que á l' hora menos pensada 'ls enviessin á passeig pera colocar en el seu lloch als silvelins que tenen una carpanta de cent mil llops, y apretavan mes que un ull de poll en dia de núyols.

Pero ara, morta la cuca, mort el verí.

En Sandiumenje, qu' era á Madrit á intrigar, ja pot tornar á Barcelona, consolantse ab la idea de que s' ha acabat el Sandiumenge y ha vingut el Sandilluns.

* *

Ha extranyat á molts veínhs que l' Ajuntament actual, per acabar de ferse passá 'l susto, l' dia de la cayguda del home de la daga no vaja matar els galls més grossos del Parch, ni vaja fer lluminarias á la Casa gran, ni vaja tampoch fer tocar la banda municipal á la Plassa de Sant Jaume.

¿No es veritat que n' hi havia per tot aixó y alguna cosa més?

El Cabildo catedral ha resolt obsequiar ab unas solemnes exequias al heroe de Sagunto.

Pero com fins quan tractan de tributar un obsequi han de buscar sempre qui 'l pagui, han acudit, y no en vá, al Ajuntament, reclamant y obtenint un subsidi de mil pessetas.

Aixís l' ànima de D. Arseni estarà més satisfeta. Els canonjes y 'ls beneficiats hi posarán las oracions y la Corporació municipal els quartos.

Vaya una manera més estrambòtica d' obsequiar!

* *

Y encare s' ha de tenir en compte una nova consideració.

Mentres al Cabildo cathedral totas li ponen, cobrant

Bueno, ja ha arribat el fret. Ara no més falta que arribin las capas.

de l' Estat ab tota puntualitat y sense descompte, l' Cabildo municipal está endutat fins á la nou del coll, no sabent d' hont treure 'ls diners pera subvenir á las sevas necessitats més perentorias.

De manera que 'ls richs acuden á demandar caritat als pobres.

Y 'ls pobres son tan rumbosos, que diuhen:

— Mil pessetas més, mil pessetas menos no vé de aquí. Més tart ó més d' hora bé 'ns hi portarán al hospici en cotxe.

¡Y á pesar de ser tan després, el dia que l' Ajuntament se mori ja veurán que 'n portará pochs de capelláns al enterro!...

Continúa la ratxa de lás desventuras taurómacas.

Diumenje va tocarli 'l torn á n' en Saleri, que á la plassa de Valencia va ser campanejat de una manera esgarifosa.

Continuant aixís l' espectacle nacional, será precís reformar radicalment la nomenclatura, y tal com fins ara s' ha parlat de la *sort* de picas y de la *sort* de banderillas y de la *sort* de matar, s' haurá de dir la *desgracia* de picas, la *desgracia* de banderillas y la *desgracia* de matar.

De parlar ab propietat, no s' hi pert res.

¡Olé per en Mañerito!

En son article del diumenje fá una porció d' equilibris declarant que apenas ha anat may á veure cap corrida, y que una vegada qu' en Paco Montemar s' empenyava en ensenyarli totas las circumstancies del toreig, va haverho de deixar á la tercera corrida

per no haver pogut resistir aquell espectacle tan monótono y fins á cert punt repugnant.

Pero aixís y tot vol que 'ls toreros reuneixin las condicions necessàries pera exercir l' ofici ab el menor perill possible. «Y en este sentido—afegeix—es de aplaudir lo que tantos han criticado: que Fernando VII fundara una càtedra de tauromaquia en Sevilla.»

Y per aixó sols, per aquest entusiasme tauromáquich retrospectiu, que l' impulsa á admirar á n' en Narissotas, es per lo que acabo tal com he comensat, exclamant:

—¡Olé per en Mañerito!

La carn puja de preu de una manera tal, que dintre de poch sols podrá ser consumida en la taula dels magnats.

Aixós será degut en part á la carestia de bestiar; pero principalment á la codicia dels proveïdors, que saben aprofitar totas las ocasions per enriquirse.

Y al Ajuntament aquesta es l' hora que no se li ha ocorregut pendre alguna mida, com la que ab èxit van adoptar els regidors de Valladolit, establint als mercats taules reguladoras qu' en poch temps van restablir l' equilibri dels preus.

Aquí no 's fá res d' aixó, considerant sens dupte que su-

EXTRANJERS EXPLORADORS

—Tant que deyan, tant que deyan de la situació d' Espanya, y encare hi ha bastantas casas dretas y molta gent que 's veu que porta camisa.

primida la carn desapareix un dels tres enemichs de l' ànima.

Una declaració que s' atribuix a n' en *Palomar chico*, el qual continua ferit, en la enfermeria de les Arenes de Barcelona:

—«Esta es la sexta cogida que he tenido, y procuraré ir por la séptima.»

Ab seguretat se li pot predir que li serà més fàcil arreplegar la séptima que no la primera de Madrit.

Llegeixin aquest párrafo naturalista que retallo de la Crónica de Madrit, publicada en el *Brusi* del diumenge:

«Héteme en la Carrera: los de la acera derecha son políticos en activo y de reemplazo que van al Congreso; los de la acera izquierda son políticos de cuartel y en actividad que vienen del Congreso. Los que están fuera de juego echan una triste mirada á los escaparates de Lhardy y murmuran:—¡Qué bien comía yo aquí! ¿Cuándo volveré á comer?—A los que están en ejercicio la boca se les hace agua y se dicen:—¡Qué bien voy á comer aquí!—Yo como, tú comerás.—Hé aquí el principio fundamental de nuestra política.»

Confessém que no pot pintarse ab més senzillés y ab major relleu un quadro compendant la política de la restauració borbònica.

Els aparadors de Lhardy son l' altar únich en que adoran tots els fautors y satélits de la política espanyola.

Diu un periódich que á las oficinas de la Parroquia de la Concepció no s' expedeixen gratuitament els certificats de bona conducta que necessitan els feligresos.

De cada certificat ne fan pagar sis rals.

De manera que si un pot disposar de una pesseta y mitja, es un subjecte de totes prendas.

En cambi, si no posseix aquesta suma ó no li dona la gana de gastarla, es un fulano qual conducta deixa molt que desitjar.

Y ara no cal que busquin en l' Evangeli una justificació á n' aqueixa falta de caritat y de justicia.

A la Parroquia de la Concepció no estan per l' Evangeli, estan, sí, per *lo positivo*.

Lo qual, tractantse de la Concepció, no deixa de ser, á lo menos per ells, ben *concebut*.

L' escena á Antequera.

Sortián alguns individuos de vetllar á un cadáver, y haventse armat una disputa sobre qui d' ells honrava millor al mort, van distribuirse uns quants tiros de revòlver, quedantne dos de ferits tan gravement, que 's creu que no 's tardará gayre á que dega vetllarse'ls també.

Bó serà que 'ls que ho fassan, quan ne surtin, se las apostin aixís mateix á qui ho ha fet millor, y corrin també 'ls revòlvers y 'ls ganivets.

Y que 's vaja repetint indefinidament la mateixa escena, fins que no quedí més qu' en Romero Robledo pera dir:

—¡Qué trempats eran els meus paisans!

En el Parch:

Un qu' entén algo de botànica, pregunta á un dels guardias:

—¿Sab si aqueixa planta pertany á la familia de las amarantáceas.

El vigilant, ab tó de autoritat:

—No, senyor; á cap familia: aquesta y totes pertanyen al Ajuntament.

ÉXITS TEATRALS—NOVEDATS

EUDA D' URIACH

Ópera en quatre actes, de Angel Guimerá, música del Mtre. Vives

(Final del acte segon.)

—Mos tres marits van sé uns àngels.—
deya la Quima á Pilar.
—¿Y com aixó 's pot compendre?
—Perque tots tres van volar.

ONIVERTA

—Ha vingut el sabater
y 't dich, noya, qu' es un fàstich
las planxes que á mi 'm fas fer.
—Aixís digui que pot ser
ab el temps serà gimnàstich.

E. SALA

Festejava la María
á un xicot molt calavera
al qual d' aquesta manera
un dia digué:—Voldría,

y aixó t' ho dich pel téu bé,
que no fossis tan percut.—
Y ell aixís li respongué:
—¡No sé cóm dirm' ho t' acut!
¡Perdut jo! ¿Cóm darme probas
de lo que 'm tatxas, María?
Si sempre que vols me trobas
al menos vint cops al dia.

F. CARRERAS P

A un viudo próxim á reincidir, li diu un amich:
—¿Pero es possible que pensis en torná á casarte?
—Sí, noy; pero ten en compte que 'm casó ab la
méva cunyada.
—¿Y aixó que té que veure?
—Oh, moltíssim. ¿No veus que fentho aixís m'
estalvió una sogra?

Una senyora, sentintse malalta, envia a buscar el metje.

Aquest la polsa, li examina la llengua, y per fi li pregunta:

—Sent molta escalfor al cap, ¿veritat?

—Sí, senyor—respon ella—una gran escalfor.

—Y al principi, ¿no ha tingut esgarrifansas de fret?

—Sí, senyor: unas grans esgarrifansas.

—¿Y petament de dents?

—Aixó no, perque m' havia deixat la dentadura a la taula de nit.

A un escriptor de Barcelona va presentarseli un versaire de un poble de la província ab la pretensió de que li dongués una mirada a un tomo de versos que volia publicar.

Va ferho l' escriptor, y quan l' autor de las ratllas curtas anà a demanarli la séva opinió, li digué:

—Home, per ser versos d' un jove de Gratalllops, no estan del tot mal.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1.ª XARADA.—*Ca-na-ri.*

2.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Mal pare—Joseph Roca.*

3.ª TERS DE SÍLABAS.—*BE CA DA
CA NA RI
DA RI O*

4.ª CONVERSA.—*Novela.*

5.ª GEROGLÍFICH.—*Home roig y gos pelut primer mort que coneigut.*

XARADAS

I

A UNA QUE 'M FA MALA CARA

Més d' un cop m' has demanat que 't dediqui una xarada; com no te l' he dedicada no sé si t' has enfadat. Lo cert es que ton posat me demostra clarament lo téu gran ressentiment, puig si 't dich alguna cosa, ó 'm contestas desdenyosa ó be fas com qui no 'm sent.

Ja sabs que la mala cara no m' agrada gens ni mica y d' una noya bonica com ets tu, menos encare. Per lo tant, en LA ESQUELLA ara vinch tan sols a disculparme perque 't dignis saludarme quan me trobis pel carrer; que si ets com se té que ser, fins gràcias vindràs a darmes.

«Que jo vaig prometre un dia dedicar a ta persona

una xarada ben mona y digna de tu», Marfa, si t' ho negués mentiria; y com jo may he negat lo qu' es pura realitat, puig no tinch tan lletja tara, te confesso aquí desde ara que lo que dius es vritat.

Pro va sé ab la condició que ja vam deixar pactada: «jo 't faria... la xarada, tu 'm farías... un petó.» Quart-quart eixa aclaració que ja sabs qu' es vritat vera, ¿no aplaudeixes la manera méva d' obrar? ¿no veus tu que de cumplí abdós, algú se podia *hu-dos tercera*?

Per aixó jo, ab molt bon fí, no so cumplert ma promesa; mes si encare estás ofesa y total estás de mí, solzament per no renyí ab xicotá tan galana com ets tu, digas, demana lo que vols, que 't complauré; ¡no una xarada! ¡'T faré!... ¡tot lo que 't dongui la gana!!!

F. CARRERAS P

II

Un prima vareig comprar un *hu-dos* per mon fillet, y dos qu' era petitet no 'l podia arrossegar.

SISKET D. PAILA

SINONIMIA

Per fi en *Tot* se va atreví a demanar la Leonor,

L' AVI TOSSUT

CÀMARA DE COMERS

¿Jo atendre indirectas?
¿Jo deixá aquest lloch?...
Ni a tiros, ni a tiros!
¡ni a tiros no 'm moch!!

QUALITATS DE LA TINTA D' IMPREMPТА

Cóm s' ha de fer per passar l' hivern ab la roba d' estiu, sense tenir fret.

La pedra filosofal, l' exploració del polo, la quadratura del cercle, el moviment contínuo, la direcció dels globos, allò dels duros á tres pessetas, el concert econòmic y la sopa d' all, no son rès al costat del descubriment qu' aném á relatar.

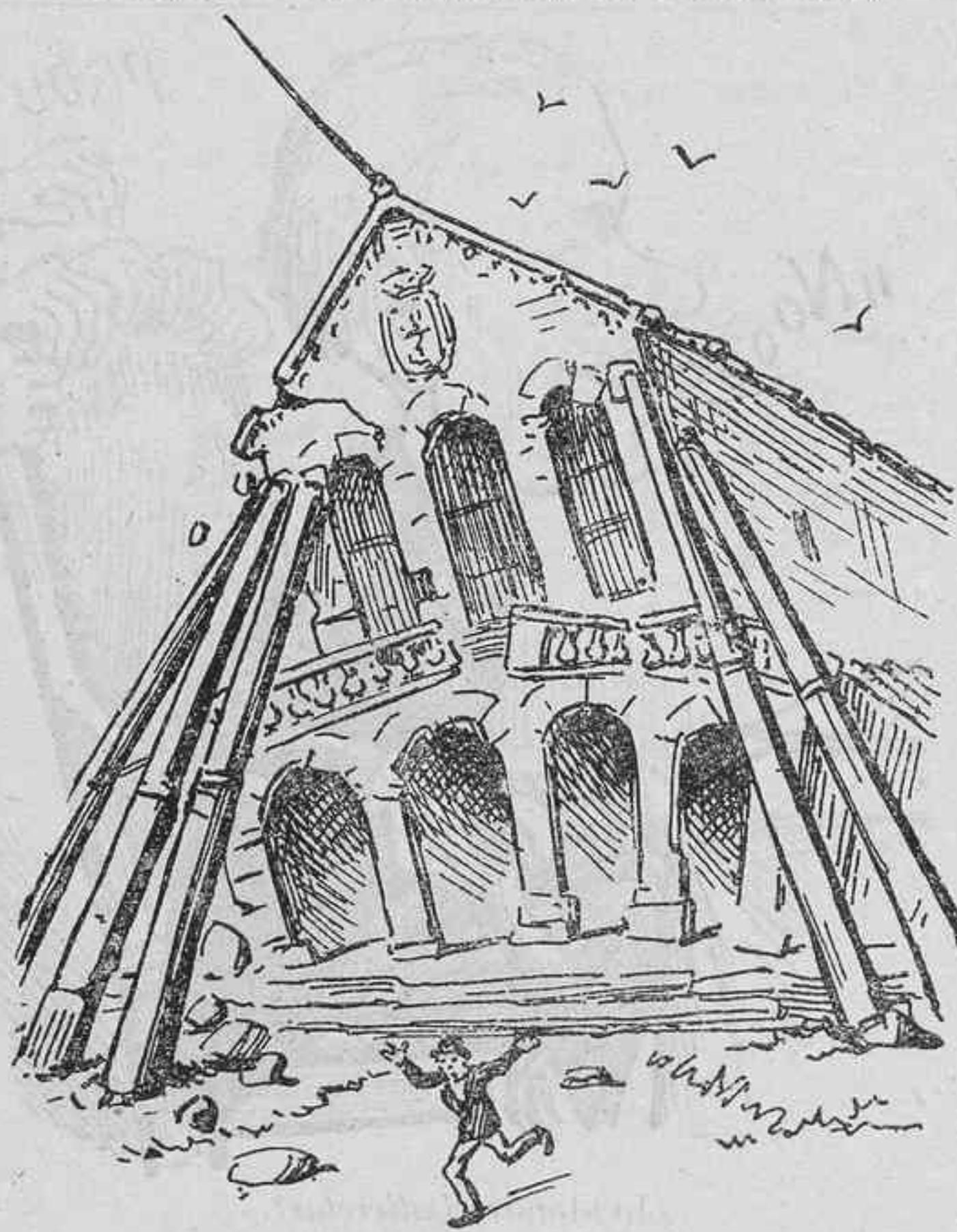
D' avuy en devant el burgesos se donarán vergonya de tenir quartos y 'ls obrers no tindrán més remey que treballar el dia 1.er de Maig, perque ja no haurán de demanar las vuyt horas, ni las set, ni las sis, ni las cinch, ni las quatre, ni las tres, ni las dugas, ni la una, perque tots, richs y pobres, haurém casi solucionat el problema de la vida, omplint una de las més indispensables necessitats, cóm es el resguardarse del fret.

El medi es senzillíssim y esencialment barato, pues no costa cap diner; cal no més tenir á casa alguns periódichs usats y aplicarlos del modo que veurán. Y l' efecte, per més que sorprengui, es llògich y está basat en anàlisis científichs, ja qu' es sapigut que la tinta d' imprimir es un mal conductor del calor (y per lo tant del fret). Del mateix modo qu' un tros de glas se conserva bé, si s' embolica ab un paper imprés, igual podrà guardarse de la fredor una cosa calenta;... per xó no pensan malament els qu' ab diaris vells s' hi embolican l' esmorsá.

Per desafiar, donchs, una baixa temperatura sense necessitat d' abrigarse, no han de fer si no aixó: Agafan, en suposició, dugas *Publicitats*, y després d' haver pres

y en lloch d' endurse'n un sí
diu que se 'n va emportá un tot.
ROSSENDO VIDAL P

BARCELONA ARTÍSTICA MUSEO DE REPRODUCCIONES

¡Ves á qué ha hagut d' aná á raure!
A que li eridin: / Va caure!

las midas corresponents, se 'n fan uns pantalons que 's posarán entre la roba de punt y l' exterior; després ab altres periódichs, dos *Noticieros* per exemple, denhen confeccionar una especie de camisola que 's colocarà entre la samarreta y la camisa (procurant que no 'ls vingui cap article d' en Coria á ran del pit, ó si no hi ha perill d' agafar una afecció cardíaca.)

Observarán que l' operació no es gens difícil de practicar y no té res d' inconvenient, de modo que, segóns creyem y se 'ns ha assegurat, á no trigar gayre, veurém com las capas van de capa caida y que tot l' any hi haurá americanas d' alpaca y tranyás als Orientals. Perque no hi haurá ningú que sigui tant tonto de gastarse vint duros en una capa ó en un sobretodo, *sobretodo* sapiguent que ab vint céntims se li acaba el petar de dents; ja qu' ab vint céntims pot comprar dugas *Esquellas* que, després que l' hagin *solazado*, li servirán per escalfarli 'l cós.

Els pisos humits

Ademés, els diaris usats poden aplicarlos, per la mateixa qualitat de la tinta, y ab un efecte admirable, no solament per lo qu' hem deixat apuntat, ni per posar á la badana dels sombreros cada cop que 's fassin tallar els cabells y 'ls hi vingui gran, si no també contra l' humitat dels pisos; ja que colocant una capa de periódichs, en un suposat d' *Esquellas*, entre las rajolas y las alfombras ó estoras, es segur que fugirá aquella *sequedad humida* tan perjudicial.

Fòra arnas

Y, per fí, el paper imprés té també una gran utilitat que molts no la saben y es que no deixa aproximar las arnas ni cap altre mena d' insectes; de modo, que la roba que 's guardi embolicada ab *Esquellas*, per exemple, 's conservarà sens mácula en els armaris.

(Y recomaném que siguin *Esquellas*, no per rès, si no perque sabém el material que gasta y aixó es una garantía per l' èxit de las probaturas).

TRENCA-CLOSCAS

AMALIA AREGALL TERCALET
PLANXADORA
CADAQUÉS

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo títol de dos periódichs catalans.

JOSEPH GORINA ROCA
ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: Color.—Tercera: Flors.—Quarta: Nom de dona.—Quinta: En las casas n' hi ha.—Sexta: Número.—Séptima: Vocal.

UN XINXONER

GEROGLÍFICH

I	A	
P	O	M
.	A	
	X	

LA LA LA LA LA LA LA

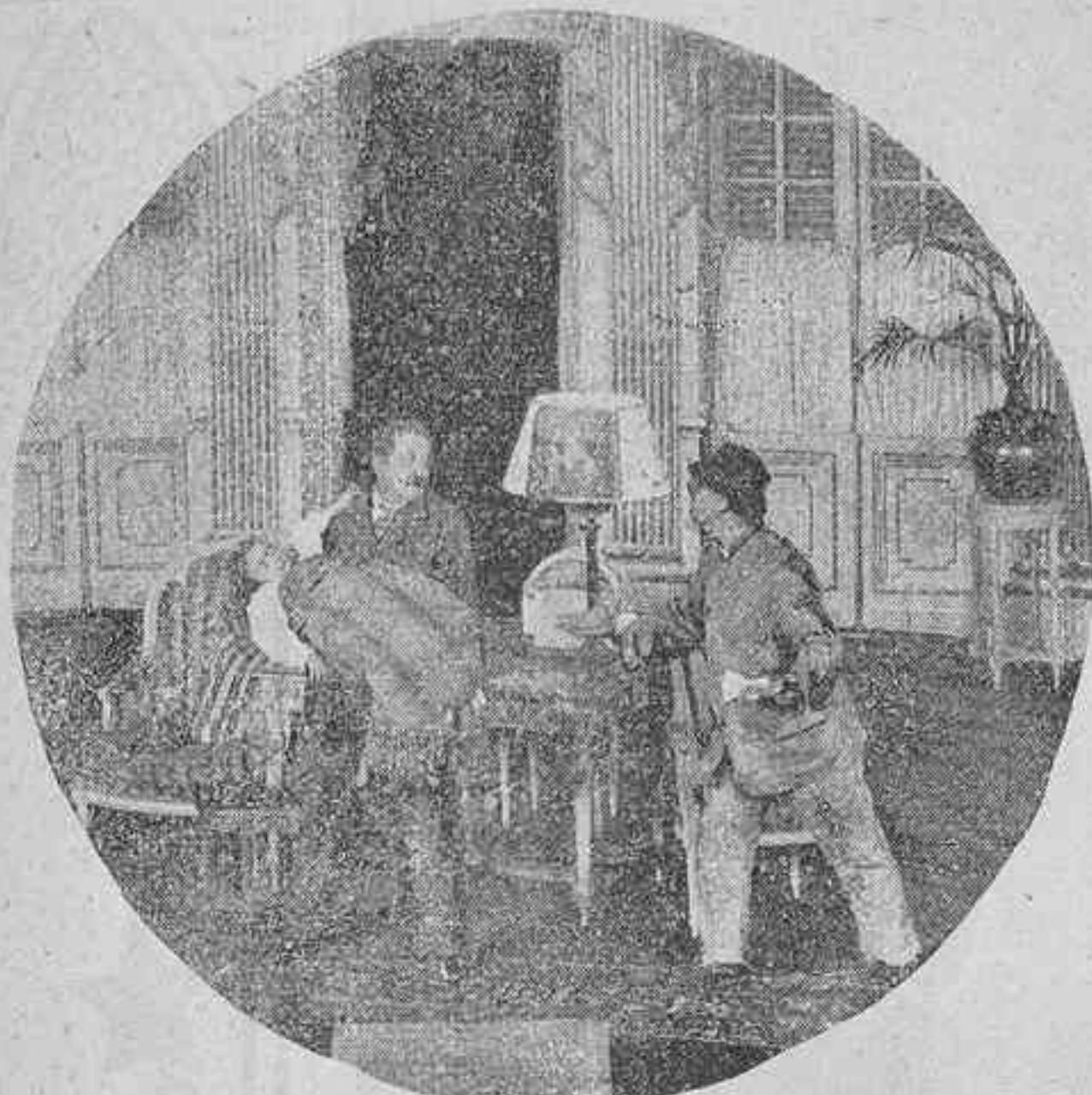
UN ESQUITROL

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Estampa de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, núm. 8.

Tinta Ch, Lorillex y C.

ANTONI LOPEZ, EDITOR, RAMBLA DEL MITJ, NÚMERO 20, LIBRERÍA ESPANYOLA, BARCELONA, CORREU: APARTAT NÚMERO 2

Acaba de salir á luz la interesantísima novela de **Pierre Decourcelle**

LOS DOS PILLETES (LES DEUX GOSSES)

Vertida al español por

JUAN B. ENSEÑAT

Basada en el drama de su mismo título

Dos tomos en 8.º, Ptas. 4.

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)

NOTAS ALEGRES por el chispeante escritor LUIS TABOADA

Un tomo en 8.º menor con una cubierta en colores, Ptas. 0⁵⁰.

DON JUAN TENORIO	EL NUEVO TENORIO
DRAMA FANTÁSTICO, POR	LEYENDA DRAMÁTICA, ORIGINAL DE
DON JOSÉ ZORRILLA	JOAQUÍN MARÍA BARTRINA Y ROSENDO ARÚS Y ARDERIU

Ptas. 2

Ptas. 2

ALMANACH

DE

La Esquella de la Torratxa

PER A L' ANY 1901

Continúan activament els traballs d' impressió. Poden nostres corresponsals formular el pedido, pues serán servits per rigurós torn.

Muy pronto aparecerá el

Almanaque Bailly-Bailliere

ó SEA

PEQUEÑA ENCICLOPEDIA POPULAR
DE LA VIDA PRÁCTICA

PRECIOS:

En rústica, Ptas. 1⁵⁰ || Encuadernado, Ptas. 2.

Lo próximo número

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
será dedicat á la
FESTA DELS MORTS

A pesar de tener lo carácter de extraordinari,
valdrá com sempre

DEU CÉNTIMS.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, no remetent además un ral per certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

GÉNERO FRANCÉS.

Si es estrella ó no es estrella
no ho podém assegurá;
ara, en quant à portar quia,
à la vista està.